

WOJEWODA ŚWIĘTOKRZYSKI

a/e

ŚWIĘTOKRZYSKI URZĄD WOJEWÓDZKI w Kielcach Oddział Obsługi Klienta	
Wysł. dnia	14. 11. 2019
L.dz.	zał. ....
Podpis	.....

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kielce, dnia 14.11.2019 r.

PSZ.II.431.39.2019

**Dyrektor
Niepublicznych Placówek
Opiekuńczo-Wychowawczych nr 1, 2 i 3
Małachów Kolonia 2/1, 2/2, 2/3
27-440 Ćmielów**

Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, przesyła wystąpienie pokontrolne z kontroli w trybie zwykłym przeprowadzonej w dniach 10-11 i 14-15 października 2019 r. w Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych nr 1, 2, 3 w Małachowie Kolonia 2/1, 2/2, 2/3, 27-440 Ćmielów.

Kontrolą objęty został następujący zakres:

1. Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.
2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.
3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.
4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie:

- art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1111).

Kontrolą objęty został stan aktualny na dzień kontroli, dotyczący funkcjonowania placówek i wychowanków.

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Powiatowego i Województwa w Wydziale Polityki Społecznej i Zdrowia, w składzie:

1. **Pani Anna Krupa-Pawłowska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 06), upoważnienie nr 770/2019 z dnia 07.10.2019 r.- inspektor kierujący zespołem inspektorów.
2. **Pani Alicja Saran** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 04), upoważnienie nr 771/2019 z dnia 07.10.2019 r.
3. **Pani Katarzyna Arendarska** - Inspektor Wojewódzki (legitymacja służbowa nr 01), upoważnienie nr 772/2019 z dnia 07.10.2019 r.

Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta, w szczególności przez określenie stanu faktycznego oraz ujawnionych uchybień lub nieprawidłowości, a także zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych uchybień lub nieprawidłowości oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za ich powstanie.

Niepubliczne Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze nr 1, 2, 3 w Małachowie Kolonii są jednostkami organizacyjnymi systemu pieczy zastępczej, prowadzonymi przez Stowarzyszenie RAZEM na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Umysłowo w Ostrowcu Świętokrzyskim na zlecenie Powiatu Ostrowieckiego w ramach konkursu ofert. Placówki funkcjonują na podstawie umowy nr OR.I.032.4.2018 z dnia 3 stycznia 2018 r. zawartej na okres 2 lat, tj. do 31 grudnia 2019 r.

Placówki powstały w wyniku przekształcenia Niepublicznej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Przystań”. Wszystkie trzy placówki funkcjonują w formie wyodrębnionych lokali w ramach jednego budynku wielorodzinnego. Każda placówka stanowi odrębność organizacyjną, spełniającą warunki mieszkaniowe, o których mowa w rozporządzeniu MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Placówki funkcjonują w oparciu o odrębne Statuty przyjęte Uchwałami nr 11/2015, nr 12/2015 i nr 13/2015 Zarządu Stowarzyszenia RAZEM z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie nadania Statutu odpowiednio w NPOW nr 1, 2 i 3. Organizację placówek oraz ich zadania określają Regulaminy Organizacyjne przyjęte Uchwałami nr 14/2015, nr 15/2015 i nr 16/2015 Zarządu Stowarzyszenia RAZEM z dnia 26 sierpnia 2015 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego odpowiednio w NPOW nr 1, 2 i 3.

W Statutach wskazano, że placówki są jednostkami organizacyjnymi wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, co jest zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami

prawa. Natomiast w Regulaminach określono, że placówki są jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, co jest niezgodne z przepisami prawa. W związku z powyższym zapisy te należy zmienić, jak również należy zaktualizować podstawy prawne w Statutach i Regulaminach Organizacyjnych, bowiem dokumenty opracowano w oparciu o zapisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.).

Wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną oraz organizacyjną wszystkich placówek zapewnia Centrum Administracyjne powołane Uchwałą nr 17/2015 Zarządu Stowarzyszenia RAZEM z dnia 26 sierpnia 2015 r.

Niepubliczne Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze nr 1, 2 i 3

Niepubliczne Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze nr 1, 2 i 3 zgodnie z Regulaminami Organizacyjnymi są placówkami typu socjalizacyjnego. Każda z placówek przeznaczona jest dla 14 wychowanków oraz posiada wyodrębniany adres:

- **Niepubliczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 1**, adres: Małachów Kolonia 2/1. Średni miesięczny koszt utrzymania jednego wychowanka w placówce wynosi 3 581,40 zł. W czasie kontroli w Placówce nr 1 umieszczonych było 14 wychowanków w wieku od 9 do 20 lat, w tym 8 chłopców i 6 dziewczynek.

Umieszczone w placówce dzieci przebywają w niej od: 2004 r. – 1 dziecko, od 2010 r. – 4 dzieci, od 2011 r. – 1 dziecko, od 2015 r. – 2 dzieci, od 2018 r. – 1 dziecko, od 2019 r. – 5 dzieci. Spośród dzieci: 9 pochodzi z powiatu ostrowieckiego, natomiast 5 z powiatu skarżyskiego. Poprzednim miejscem pobytu dzieci były: dom rodzinny (11) i rodzina zastępcza (3). W okresie objętym kontrolą placówkę opuściło 2 wychowanków, którzy powrócili do domu rodzinnego.

- **Niepubliczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 2**, adres: Małachów Kolonia 2/2. Średni miesięczny koszt utrzymania jednego wychowanka w placówce wynosi 3 583,44 zł. W czasie kontroli w Placówce nr 2 umieszczonych było 14 wychowanków w wieku od 6 do 19 lat, w tym 7 chłopców i 7 dziewczynek.

Umieszczone w placówce dzieci przebywają w niej od: 2012 r. – 1 dziecko, od 2014 r. – 1 dziecko, od 2016 r. – 3 dzieci, od 2018 r. – 3 dzieci, od 2019 r. – 6 dzieci. Spośród dzieci: 11 pochodzi z powiatu ostrowieckiego, 1 z powiatu skarżyskiego oraz 2 z powiatu zielonogórskiego. Poprzednim miejscem pobytu dzieci były: dom rodzinny (10) i babcia

macierzysta (4). W okresie objętym kontrolą placówkę opuściło 3 wychowanków, z czego 1 powrócił do domu rodzinnego, a 2 się usamodzielniało.

- **Niepubliczna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza nr 3**, adres: Małachów Kolonia 2/3. Średni miesięczny koszt utrzymania jednego wychowanka w placówce wynosi 3 582,56 zł. W czasie kontroli w Placówce nr 3 umieszczonych było 16 wychowanków w wieku od 2 do 18 lat, w tym 8 chłopców i 8 dziewczynek.

Umieszczone w placówce dzieci przebywają w niej od: 2013 r. – 1 dziecko, od 2015 r. – 1 dziecko, od 2016 r. – 3 dzieci, od 2017 r. – 5 dzieci, od 2019 r. – 6 dzieci. Spośród dzieci: 14 pochodzi z powiatu ostrowieckiego, a 2 z powiatu skarżyskiego. Poprzednim miejscem pobytu wszystkich dzieci był dom rodzinny. W okresie objętym kontrolą placówkę opuściło 2 wychowanków, z czego 1 powrócił do domu rodzinnego, a 1 został umieszczony w domu pomocy społecznej.

Wszystkie przebywające w placówkach dzieci zostały umieszczone na podstawie postanowień sądu zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W placówkach umieszczone są dzieci poniżej 10 r.ż. (w Placówce nr 2- troje dzieci wieku 6 lat; w Placówce nr 3 – również troje dzieci w wieku 2, 3 i 6 lat), które przebywają wraz ze starszym rodzeństwem, co jest zgodne z art. 95 ust. 2 ustawy. Rodzeństwa umieszczone są w różnych placówkach zgodnie z informacjami zawartymi w załączniku nr 1.

W Placówce nr 3 na dzień kontroli przebywało więcej dzieci niż określony limit miejsc, w związku z powyższym dyrektor placówek złożył stosowne wyjaśnienie (**zał. nr 2**), z którego wynika, że przekroczenie liczby wychowanków związane było z przyjęciem do placówki 6-osobowego rodzeństwa pochodzącego z terenu powiatu ostrowieckiego. Zapewnienie dzieciom miejsc było możliwe z uwagi na fakt, że troje wychowanków na co dzień przebywa w MOW-ach i nie mają oni zgody na urlopowania do placówki, a w niedługim czasie planowane jest usamodzielnienie pełnoletniej wychowanki. Rodzeństwo zostało rozmieszczone po 2 osoby w każdej z placówek.

1. Przestrzeganie standardów opieki i wychowania.

Praca opiekuńczo-wychowawcza w Niepublicznych Placówkach Opiekuńczo-Wychowawczych nr 1, 2 i 3 w Małachowie opiera się na *Planie pracy dydaktyczno-wychowawczej*, opracowanym dla wszystkich placówek na dany rok szkolny. W trakcie kontroli przeanalizowano plany placówek stwierdzając, że w znacznym stopniu zadania w nich określone są zbieżne z zadaniami, o których mowa w art. 93 ust. 4 ustawy

o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Analiza planów wykazała brak zapisów związanych z realizacją pkt 2, 4 i 6 w/w przepisu. Ponadto w planach uwzględniono: formy, sposoby i środki realizacji zadań, termin wykonania i odpowiedzialnych za wykonanie. Zgodnie z informacją zawartą w planach zostały one opracowane w oparciu o: Konwencję Praw Dziecka, regulamin placówki oraz propozycje i wnioski wychowawców, a także wychowanków placówki (**zał. nr 3**).

Całodobową opiekę i wychowanie dzieciom i młodzieży przebywającym w trzech placówkach opiekuńczo-wychowawczych w Małachowie zapewnia wykwalifikowana kadra. Bezpośrednią opiekę nad wychowankami pełni 14 wychowawców. Ponadto w opiece nad dziećmi pomagają specjaliści zatrudnieni w placówkach tj.: pracownik socjalny i psycholog.

W trakcie kontroli sprawdzono akta osobowe ośmiu nowo przyjętych wychowawców oraz pracownika socjalnego. Zgodnie z art. 98 ust. 1 w/w ustawy wszyscy posiadają odpowiednie kwalifikacje. W aktach osobowych w/w osób stwierdzono brak oświadczeń, potwierdzających spełnianie wymagań, o których mowa w art. 98 ust. 3 pkt 1 i 2 w/w ustawy. Część brakujących oświadczeń została uzupełniona podczas kontroli, natomiast pozostałe będą uzupełniane na bieżąco. Dokumentacja wychowawców zawierała również zakres obowiązków wychowawcy zatrudnionego w danej placówce.

Przeanalizowano również dokumentację zatrudnionego psychologa, z której wynika, że osoba zatrudniona na tym stanowisku posiada odpowiednie kwalifikacje zgodnie z art. 98 ust. 1 pkt 3 w/w ustawy. Natomiast stwierdzono brak stosownych oświadczeń, potwierdzających spełnianie wymagań, o których mowa w art. 98 ust. 3 ustawy. Psycholog zatrudniony został na podstawie umowy zlecenie z dnia 19.08.2019 r. Z realizacji zadań określonych w/w umowie psycholog sporządza *Ewidencję godzin wykonywania umowy zlecenie* za dany miesiąc (**zał. nr 4**), która zatwierdzana jest przez dyrektora placówek.

Opieka nad wychowankami sprawowana jest zgodnie z ustalonymi grafikami na dany miesiąc, w podziale na tygodnie, osobno dla każdej z trzech placówek. W zależności od długości dyżuru (tryb 8-godzinny lub 12-godzinny) w porze dziennej dyżury sprawuje 9 lub 6 wychowawców tj.: po trzech lub dwóch w każdej placówce (**zał. nr 5**).

Natomiast opieka nocna sprawowana jest w godzinach od 22.00 do 6.00, wówczas zgodnie z zapisem § 11 ust. 2 rozporządzenia MPiPS w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, dyżur pełni 1 wychowawca na placówkę. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, iż opieka nocna sprawowana jest w sposób zapewniający bieżący i stały nadzór nad dziećmi, poprzez kilkukrotne obchody nocne przeprowadzane przez wychowawcę

dyżurującego. Czynność tę wychowawcy odnotowują w *Zeszytcie opiekuna nocnego*, który prowadzony jest dla każdej grupy oddzielnie i zawiera: dzień tygodnia, datę, liczbę obchodów, liczbę dzieci, godzinę obchodu, uwagi oraz podpis wychowawcy pełniącego dyżur **(zał. nr 6)**.

Proces opiekuńczo-wychowawczy w placówkach prowadzony jest w oparciu o opracowane dokumenty dotyczące zasad funkcjonowania wychowanków w placówce, takich jak: nagrody i kary **(zał. nr 7)**, prawa i obowiązki **(zał. nr 8)** oraz regulamin wychowanka **(zał. nr 9)**. W trakcie kontroli przeanalizowano w/w dokumentację stwierdzając, że:

- *Nagrody i kary* – dokument podpisany przez p.o. dyrektora i osobę ze stałego zespołu (należałoby doprecyzować czy podpisuje koordynator danej placówki, czy wyznaczona osoba, a może cały zespół?), brak daty zatwierdzenia; w dokumencie należy doprecyzować zapisy dotyczące kar m.in.: *zawieszenie wypłaty tzw. kieszonkowego* – na jaki okres?, *cofnięcie udzielonych a niezrealizowanych nagród* – nie można zabrać wcześniej już przyznanej nagrody; ponadto w regulaminie znajduje się zapis „w przypadku rażącego i wielokrotnego naruszania regulaminu placówki grozi Ci zmiana placówki na inną”, który należy usunąć bądź zmienić, tak aby nie grożono wychowankowi a informowano go, że w przypadku łamania zasad regulaminu zostanie o tym fakcie poinformowany sąd rodzinny. Z informacji uzyskanych podczas kontroli od wychowanków wynika, że są oni informowani o stosowanych wobec nich karach/nagrodach w formie ustnej zarówno przez wychowawcę, jak i dyrektora.
- *Prawa i obowiązki* – dokument podpisany przez dyrektora placówek, brak daty opracowania/zatwierdzenia lub podpisania; dokument opracowany prawidłowo, bez uwag.
- *Regulamin wychowanka* – podpisany przez dyrektora, brak podpisu osób ze stałego zespołu; dokument w dużym stopniu powiela zapisy znajdujące się w *Prawach i obowiązkach*; w związku tym, należałoby się zastanowić czy nie stworzyć jednego dokumentu zawierającego wszystkie istotne zapisy dotyczące pobytu wychowanka w placówce.

Ponadto należy zaznaczyć, że prawa i obowiązki (§ 17 i 18) wychowanków placówek zostały również ujęte w *Regulaminie Organizacyjnym*, w którym jest mowa także o wyróżnieniach i nagrodach (§ 19). W związku z powyższym placówki powinny doprecyzować zapisy w/w regulaminów oraz uzupełnić braki formalne. W opracowaniu nowych dokumentów powinni wziąć udział również wychowankowie, aby mogli się wypowiedzieć na temat wprowadzanych zmian.

Z zapisów *Regulaminu Organizacyjnego* wynika, że w placówkach funkcjonuje samorząd wychowanków (§ 10). W trakcie kontroli ustalono jednak, że w rzeczywistości nie został powołany. Stwierdzono brak dokumentacji dotyczącej funkcjonowania samorządu. Z informacji uzyskanych od wychowanków wynika, że mają oni potrzebę kontaktu zarówno z wychowawcami, jak i dyrektorem w szerszym gronie, aby móc porozmawiać o wszelkiego rodzaju sprawach związanych z funkcjonowaniem danej placówki.

Na podstawie informacji uzyskanych w trakcie kontroli od dyrektora placówek, wychowanków oraz zapisów *Regulaminu zwolnień krótko i długo – terminowych mieszkańca Niepublicznej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej* ustalono, że samodzielnie opuszczać placówki mogą wychowankowie od 15 roku życia (**zał. nr 10**). Każdorazowe wyjście poza teren placówek ustalane jest z wychowawcą, który aktualnie pełni dyżur i wpisywane jest do *Rejestru zwolnień pełnoletnich/niepełnoletnich wychowanków placówki* (**zał. nr 11**).

Z analizy *Rejestru* wynika, że wychowankowie zgodnie z zapisami § 1 pkt 7, 8 i 9 za niepunktualny powrót do placówki, samowolne oddalenie się z placówki, a także lekceważenie poleceń nauczycieli w szkole oraz opuszczanie zajęć lekcyjnych zostają ukarani zakazem zwolnień odpowiednio na okres 3 tygodni, 3 miesięcy i 1 miesiąca. Zdaniem osób kontrolujących stosowane w placówkach w/w kary w stosunku do wychowanków są zbyt rygorystyczne, dotkliwe i długotrwałe. Pozbawianie dzieci wyjścia na okres od 3 tygodni do 3 miesięcy nie jest czynnikiem motywującym wychowanka do zmiany swojego postępowania, a wręcz przeciwnie.

Ponadto kontrolujący zwrócili uwagę na zapis § 2 pkt 8 w/w *Regulaminu*, który jest niezgodny z art. 93 ust. 4 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Placówka nie może wstrzymać udzielonego przez sądu urlopowania wychowanka do rodziny z uwagi na niesystematyczne realizowanie obowiązku szkolnego bądź niewłaściwe zachowanie na terenie szkoły lub placówki. Wstrzymanie urlopowania wychowanka może być podyktowane jedynie bezpieczeństwem urlopowanego dziecka, o czym również należy poinformować sąd.

W każdej placówce prowadzony jest *Dziennik Zajęć Wychowawczych*, w którym zaplanowane są tygodniowe założenia wychowawcze do realizacji (**zał. nr 12**). W dzienniku odnotowywane są zajęcia dnia codziennego, kontakty z rodziną i ze szkołą (**zał. nr 13**). Z informacji uzyskanych od wychowawców wynika, że bieżące sprawy dotyczące funkcjonowania dzieci i placówek wychowawcy przekazują sobie ustnie bądź

sporządzane są w formie notatki służbowej (**zał. nr 14**), znajdującej się w dokumentacji wychowanków.

Z analizy dokumentacji wychowanków oraz informacji zawartej w **zał. nr 1 cz. I** wynika, że obecnie w Placówkach nr 1 i nr 2 wychowankowie nie sprawiają większych trudności wychowawczych, a pojawiające się problemy szkolne i edukacyjne rozwiązywane są na bieżąco. Wychowawcy pozostają w stałym kontakcie ze szkołą, pedagogiem, nauczycielami celem ustalenia wspólnych działań na rzecz poprawy sytuacji szkolnej dzieci. Jedynie w Placówce nr 2 jedna z wychowanek w miesiącu wrześniu i październiku była na wagarach oraz spożywała alkohol, o czym placówka została poinformowana przez wychowawcę z bursy szkolnej. Koordynator placówki oraz dyrektor przeprowadzili rozmowę dyscyplinującą i poinformowali wychowankę o konsekwencjach takiego zachowania. Również wychowawca przeprowadził z dziewczyną rozmowę dotyczącą zasad panujących w placówce. Z rozmowy sporządzona została notatka służbowa (**zał. nr 15**). Ponadto wychowance zmniejszono kieszonkowe.

Natomiast w Placówce nr 3 trudności wychowawcze sprawia troje wychowanków. W przypadku jednej z wychowanek pojawił się problem wagarowania i spożywania alkoholu w bursie szkolnej. Stąd też przeprowadzono z wychowanką rozmowę dyscyplinującą i podjęto decyzję o powrocie wychowanki z bursy szkolnej do placówki. W przypadku pozostałej dwójki wychowanków (rodzeństwo) problemy dotyczą notorycznych ucieczek z placówki oraz MOW. Każdorazowe opuszczenie przez wychowanków placówki było zgłaszane przez dyrektora do sądu (**zał. nr 16**) i na policję (**zał. nr 17**). Aktualnie dziewczyna dobrowolnie i samodzielnie zgłosiła się do MOW w Goździkowie, gdzie przebywa do nadal. Natomiast chłopak w dalszym ciągu jest na ucieczce, w związku z tym praca z wychowankiem jest niemożliwa. Z opinii przedstawionych przez psychologa i wychowawcę zatrudnionych w placówce wynika, że wychowanek od początku pobytu w placówce był agresywny w stosunku do innych dzieci, palił papierosy, notorycznie łamał regulamin placówki, miał lekceważący stosunek do nauki, nauczycieli i wychowawców. W maju 2017 r. dopuścił się kradzieży, sprawa prowadzona była przez Sąd Rejonowy w Ostrowcu Św. Placówka jest w stałym kontakcie z policją, która na bieżąco informuje o prowadzonych poszukiwaniach wychowanka (**zał. nr 18**).

Jednym z zadań placówki opiekuńczo-wychowawczej jest przygotowanie wychowanków do usamodzielnienia. Działania w tym zakresie wskazane są w diagnozie

psychofizycznej dziecka (§ 14 ust. 4 pkt 5 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej) oraz w planie pomocy dziecku jako jeden z celów pracy z wychowankiem (§ 15 ust. 3 pkt 2 w/w rozporządzenia).

Z analizy dokumentacji oraz informacji zawartych w **zał. nr I cz. II** wynika, że w kontrolowanym okresie z placówek usamodzielniono się 12 wychowanków, w tym: 7 osób w 2018 r. i 5 w 2019 r. W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację 5 usamodzielnionych wychowanków, z której wynika, że wszyscy mieli wyznaczonych opiekunów usamodzielnienia oraz opracowane indywidualne programy usamodzielnienia zgodnie z art. 145 ust. 2 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wychowankowie, którzy opuścili placówki nadal pozostają w stałym kontakcie z wychowawcami.

Zgodnie z art. 37 ust. 2 osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, może w niej przebywać za zgodą (...) dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, jeżeli: uczy się w szkole, w uczelni (...).

Na dzień kontroli w placówkach przebywało 7 pełnoletnich wychowanków, którzy spełniają powyższe warunki. Wszyscy są w trakcie procesu usamodzielnienia. Podczas kontroli przeanalizowano dokumentację w/w wychowanków dotyczącą procesu usamodzielnienia, która zawierała m.in.: oświadczenia wychowanka o wskazaniu opiekuna usamodzielnienia wraz z jego oświadczeniem o wyrażeniu zgody na pełnienie tej funkcji (**zał. nr 19**), a także indywidualne programy usamodzielnienia zatwierdzone przez dyrektora PCPR właściwego do ponoszenia wydatków na finansowanie pomocy na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie (**zał. nr 20**). Dokumentacja opracowana została zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

W trakcie czynności kontrolnych przeanalizowano również jeden z dostępnych kontraktów zawieranych z pełnoletnim wychowankiem w związku z jego pozostaniem w placówce do czasu ukończenia nauki, jednak nie dłużej niż do ukończenia 25 r.ż. Kontrakt dotyczył wychowanki, która usamodzielniała się w październiku 2018 r. (**zał. nr 21**). Zapisy kontraktu nie budzą zastrzeżeń kontrolujących. Wątpliwości budzi fakt, że w jednym przypadku spisywany jest taki dokument, natomiast w innym już nie. Zwrócono uwagę, że w stosunku do pełnoletnich wychowanków aktualnie przebywających w placówkach, kontrakty takie nie zostały spisane. W związku z powyższym poinformowano dyrektora placówek o konieczność uregulowania tej kwestii.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że placówki na rzecz usamodzielnianych wychowanków podejmują następujące działania: informują wychowanków o rozpoczynającym się procesie usamodzielnienia, pomagają w wyznaczeniu opiekuna usamodzielnienia i opracowaniu programu, w tym sprecyzowaniu planów na przyszłość, pomagają w złożeniu wniosku o przydział mieszkania socjalnego oraz doradzają w zakresie wyboru szkoły i zawodu. Ponadto udzielają wsparcia emocjonalnego oraz prowadzą liczne rozmowy mające na celu zmotywowanie osoby usamodzielnianej do powzięcia działań na rzecz własnego rozwoju i samodzielnej egzystencji.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że placówki opiekuńczo-wychowawcze w Małachowie w sposób odpowiedni zapewniają dzieciom i młodzieży opiekę i wychowanie, zgodnie ze standardami określonymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz rozporządzeniu w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zadanie realizowane jest prawidłowo z uchybieniami. Uchybienia dotyczą: braku stosownych oświadczeń w dokumentacji osób pracujących z dziećmi, potwierdzających spełnianie wymagań, o których w art. 98 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także zapisów w regulaminach nagród i kar oraz zwolnień krótko i długoterminowych, które należy doprecyzować i uzupełnić zgodnie z sugestiami zawartymi w wystąpieniu pokontrolnym. Ponadto zwrócono również uwagę, na brak przepływu informacji dot. funkcjonowania placówek, w tym zmian w nich zachodzących, pomiędzy kadrą a wychowankami.

2. Działania placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną.

Sytuacja prawna wychowanków umieszczonych w poszczególnych placówkach przedstawia się następująco:

- **Placówka nr 1** – w przypadku 8 dzieci rodzice posiadają ograniczoną władzę rodzicielską; 2 wychowanków zostało zgłoszonych do ośrodka adopcyjnego; na dzień kontroli w placówce przebywało 4 pełnoletnich wychowanków. Spośród wychowanków placówki: 10 utrzymuje regularne kontakty z rodziną i osobami bliskimi, 3 ma sporadyczny kontakt, 1 nie utrzymuje żadnych kontaktów;
- **Placówka nr 2** – spośród dzieci przebywających w placówce 6 ma uregulowaną sytuację prawną, o czym został poinformowany ośrodek adopcyjny; w przypadku 6 dzieci rodzice posiadają ograniczoną władzę rodzicielską; na dzień kontroli w placówce przebywało

2 pełnoletnich wychowanków. Spośród wychowanków 6 ma sporadyczny kontakt z rodzicami lub osobami bliskimi, natomiast z 3 wychowanków rodzice nie utrzymują żadnych kontaktów;

- **Placówka nr 3** – 6 wychowanków ma uregulowaną sytuację prawną i zostało zgłoszonych do ośrodka adopcyjnego, w przypadku 10 dzieci rodzice posiadają ograniczoną władzę rodzicielską. Regularne lub sporadyczne kontakty z rodzicami lub osobami bliskimi ma łącznie 14 dzieci, natomiast 2 dzieci nie utrzymuje żadnych kontaktów z rodzicami.

Z informacji zawartych w **zał. nr 1 cz. III** wynika, że dotychczas nie składano do sądów wniosków, o których mowa w art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj.: *dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej składa do właściwego sądu wniosek wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej*). Z analizy dokumentacji wynika, że w przypadku 2 rodzeństwa obowiązek ten nie został zrealizowany. Obowiązek ten dotyczy dzieci, które zostały umieszczone w pieczy zastępczej po dniu 19.09.2014 r., tj. po wejściu w życie ustawy z dnia 25 lipca 2014r. o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014, poz. 1188). W związku z powyższym dyrektor placówek złożył pisemne wyjaśnienie, w którym zobowiązał się do niezwłocznego przekazania do sądów w/w wniosków (**zał. nr 22**).

Zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań placówki należy umożliwianie dzieciom kontaktu z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej oraz podejmowanie działań w celu powrotu dziecka do rodziny. Jak wynika z dokumentacji, a także z rozmów przeprowadzonych z dziećmi w trakcie kontroli, placówki umożliwiają wychowankom kontakty z rodzicami oraz osobami bliskimi. Zabiegają również o to, aby rodzice utrzymywali kontakt ze swoimi dziećmi, zarówno podczas odwiedzin w placówce, poprzez kontakt telefoniczny, jak i urlopowanie. Kwestię odwiedzin dzieci w placówce reguluje *Regulamin odwiedzin wychowanków* (**zał. nr 23**).

Informacje o kontaktach rodziców/bliskich z wychowankami odnotowywane są w *Dziennikach Zajęć* prowadzonych przez wychowawców placówek w pkt. 5 „Kontakty z rodziną” (**zał. nr 24**), który zawiera: datę, imię i nazwisko dziecka, imię i nazwisko

osoby/osób – stosunek pokrewieństwa oraz treści ustaleń (forma kontaktu), podpisy. Kontakty nadzorowane są przez wychowawców pracujących w placówce. Najczęstszą formą kontaktów odnotowywaną w *Dzienniku* są odwiedziny w placówce lub rozmowa telefoniczna. Dodatkowe informacje nt. kontaktów wychowanków z osobami bliskimi zawarte są także w *Karcie pobytu dziecka* w obszarze „Relacje dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi dziecku”.

Analiza dokumentacji wykazała, że urlopowania dzieci do domu rodzinnego odbywają się za zgodą sądu. Zgody sądu lub brak zgody znajdują się w aktach wychowanków. Urlopowania dokumentowane są poprzez dokonywanie wpisów w *Zeszycie urlopowań (zał. nr 25)*, który zawiera: dane osoby, która posiada lub nie posiada zgody na urlopowanie dziecka tj.: imię nazwisko, stopień pokrewieństwa i adres mieszkania, sygnaturę postanowienia sądu wraz ze wskazaniem okresu urlopowania. Dodatkowo osoba, która posiada zgodę na urlopowanie podpisuje stosowne oświadczenie zobowiązując się do zapewniania właściwej opieki i bezpieczeństwa oraz odwiezienia dziecka do placówki w wyznaczonym terminie (**zał. nr 26**). Informacja o dłuższym urlopowaniu dzieci do domu rodzinnego jest także przesyłana do właściwego ośrodka pomocy społecznej (**zał. nr 27**).

Z analizy wpisów w zeszycie wynika, że w 2019 r. do dnia kontroli łącznie 22 wychowanków za zgodą sądu było urlopowanych do rodziców lub osób bliskich w weekendy, wakacje, ferie oraz dni świąteczne.

W trakcie kontroli przeanalizowano również dokumentację dotyczącą zasadności dalszego pobytu wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z art. 135-136 ustawy w placówce opiekuńczo-wychowawczej zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, ocenia sytuację umieszczonego w niej dziecka w celu:

- ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej,

- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, przepisów ustawy o działalności leczniczej lub o pomocy społecznej.

Ocena sytuacji dziecka powinna być dokonana z zachowaniem terminów określonych w art. 138 ust. 1 ustawy tj.: nie rzadziej niż co pół roku, a w przypadku dzieci w wieku poniżej 3 lat nie rzadziej niż co trzy miesiące. Zgodnie z art. 138 ust. 2, po dokonaniu okresowej oceny sytuacji dziecka wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dzieci w placówkach powinny zostać przesłane do właściwego sądu.

Z analizy dokumentacji w/w zakresie wynika, że posiedzenia stałego zespołu ds. oceny sytuacji dziecka odbywały się raz w roku, co jest niezgodne z przepisami ustawy. Ostatni zespół odbył się 25.06.2019 r. W posiedzeniu uczestniczyli: dyrektor placówek, pracownik socjalny, wychowawcy i koordynatorzy wszystkich placówek, przedstawiciele PCPR-u z Ostrowca Świętokrzyskiego, przedstawiciel Sądu Rejonowego w Opatowie, co potwierdza załączona lista obecności (**zał. nr 28**). Zgodnie z protokołem podczas posiedzenia zespołu omówiono sytuację szkolną i wychowawczą wszystkich wychowanków, sprawy dotyczące funkcjonowania NPOW nr 2 oraz sprawy bieżące (**zał. nr 29**). Wpisy w protokole dotyczące wychowanków są bardzo ogólne, zapisane w formie pojedynczych zdań (np.: „poprawne zachowanie, wymaga wzmożonej pracy względem nauki”; „chce pozostać w placówce, nie sprawia trudności natury wychowawczej”; „nie sprawia trudności wychowawczych, dobry kontakt z ojcem” itp.), co w opinii osób kontrolujących nie stanowi oceny sytuacji dziecka zgodnie z przepisami ustawy.

Wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu w placówce formułowane są na odrębnym druku indywidualnie dla każdego wychowanka (**zał. nr 30**). Dokument poza uzasadnieniem decyzji o dalszym pozostawianiu w placówce zawiera również krótki i ogólny opis sytuacji rodzinnej/ socjalnej, szkolnej i zdrowotnej dziecka oraz decyzje i wniosku do realizacji. Dokument zgodnie ze wzorem powinien być podpisany przez przedstawicieli zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. Z analizy dokumentacji wynika, że powyższe dokumenty podpisane są przez dyrektora, wychowawcę i pracownika socjalnego, brak podpisów pozostałych uczestników spotkania, którzy zostali wymienieni w składzie zespołu. Z analizy dokumentacji w w/w zakresie wynika, że dalszy pobyt w placówkach jest zasadny w przypadku wszystkich wychowanków.

W kontrolowanym okresie placówka nie przekazywała wniosków dotyczących zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce do właściwych sądów. W związku z powyższym dyrektor placówek złożył pisemne wyjaśnienie (**zał. nr 31**), w którym

zobowiązał się do niezwłocznego przygotowania niezbędnej dokumentacji i przekazania jej do sądu, do zwołania w październiku b.r. zespołu, który dokona oceny sytuacji dziecka poniżej 3 r.ż. oraz do przeprowadzania terminowo kolejnej oceny pozostałych wychowanków do końca b.r.

W trakcie kontroli osoby kontrolujące na bieżąco przekazywały dyrektorowi placówek uwagi odnośnie terminów odbywania się zespołu, sposobu ich protokołowania i konieczności informowania sądu o dalszym pobycie dzieci w placówce. Zwrócono także uwagę, że zespół nie musi odbywać się dla wszystkich placówek w jednym terminie (należy podkreślić, że placówki funkcjonują jako odrębne autonomie) i powinien przede wszystkim dotyczyć oceny sytuacji dzieci. Do udziału w zespole powinni być także zapraszani m.in. przedstawiciele jednostek organizujących pracę z rodziną, ośrodka adopcyjnego, instytucji oświatowych, a także rodzice dzieci z wyjątkiem rodziców pozbawionych praw rodzicielskich. W innych sprawach związanych z funkcjonowaniem placówek powinny być organizowane osobne spotkania kadry wychowawczej z dyrektorem.

Z informacji zawartych w **załączniku nr 1 cz. III** wynika, że w kontrolowanym okresie nie miały miejsca posiedzenia w trybie pilnym, a w razie konieczności organizowane są spotkania dyrektora, wychowawców i pracownika socjalnego z udziałem danego wychowanka celem przeprowadzenia rozmowy dyscyplinującej lub motywacyjnej.

Podsumowując stwierdzić należy, że zadanie dotyczące działań placówki na rzecz utrzymywania przez dzieci kontaktów z rodziną realizowane jest prawidłowo z uchybieniami. Wychowankowie placówki mają możliwość kontaktów z rodziną oraz osobami bliskimi zarówno na terenie placówki, jak również poprzez urlopowania do domu rodzinnego za zgodą sądu. Uchybienia dotyczą nierealizowania obowiązku, o którym mowa w art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w stosunku do 2 rodzeństwa.

Zadanie dotyczące funkcjonowania zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka oraz dokonywania oceny zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce realizowane jest prawidłowo z uchybieniami. Uchybienia dotyczą: dokonywania okresowej oceny sytuacji dzieci raz w roku niezgodnie z przepisami ustawy; zbyt ogólnych wpisach w protokole z posiedzenia zespołu, które nie stanowią oceny sytuacji dziecka zgodnie z przepisami ustawy; braku podpisów wszystkich uczestników zespołu na wnioskach dotyczących zasadności dalszego pobytu; nieprzekazywania wniosków dotyczących zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce do właściwych sądów.

3. Zaspokajanie potrzeb dzieci i respektowanie ich praw.

Podczas kontroli przeprowadzono oględziny placówek, z których sporządzono protokoły (zał. nr 32, nr 33 i nr 34), a także odbyto rozmowę z wychowankami Placówki nr 1 oraz Placówki nr 2. Dzieci pozytywnie wypowiadały się na temat warunków oraz jakości usług opiekuńczo-wychowawczych świadczonych przez placówki.

Zgodnie z § 18 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej, placówka zaspokaja potrzeby dzieci poprzez zapewnienie im:

- **pokoje mieszkalnych** – Placówki nr 1, 2 i 3 w Małachowie zapewniają wychowankom pokoje mieszkalne:
  - Placówka nr 1 – 4 pokoje mieszkalne: 3 czteroosobowe i 1 dwuosobowy;
  - Placówka nr 2 – 5 pokoi mieszkalnych: 2 czteroosobowe, 3 dwuosobowe;
  - Placówka nr 3 – 4 pokoje mieszkalne: 1 trzyosobowy, 2 czteroosobowe i 1 pięcioosobowy.

Każdy pokój wychowanków wyposażony jest w odpowiednią liczbę łóżek (łóżka jednoosobowe lub piętrowe, a także łóżeczko dla najmłodszej wychowanki w Placówce nr 3), biurka z krzesłami, szafy ubraniowe oraz szafki nocne, komody, regały na książki, gry i zabawki. W szafach znajdowały się rzeczy osobiste wychowanków w tym: ubrania, buty, kosmetyki, komputery, tablety itp. W oknach umieszczono firanki, na podłogach dywany. Pościel wychowanków umieszczona została w szufladach znajdujących się pod łózkami z wyjątkiem pokoju, w którym pościel leżała złożona na łózkach.

Wychowankowie Placówki nr 2 podczas rozmów z kontrolującymi zwrócili uwagę na potrzebę montażu rolet w oknach ich pokoju. Natomiast wychowankowie Placówki nr 1 zgłosili potrzebę większej ilości komputerów przeznaczonych do ich dyspozycji.

W trakcie oględzin Placówki nr 2 zwrócono uwagę dyrektorowi na pękniętą zewnętrzną szybę w pokoju wychowanków;

- **łazienek z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych i toalet, w ilości umożliwiającej korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny osobistej** – każda z trzech Placówek dysponuje łazienkami, w których znajdują się:
  - Placówka nr 1 wyposażona w: 2 toalety, 1 małą umywalkę z szafką podumywalkową, 1 prysznic, wieszaczki na ręczniki oraz półeczki na przybory toaletowe, kosz na pranie, 2 pralki;

- Placówka nr 2 dysponuje: 2 łazienki, każda wyposażona w umywalkę, prysznic, toaletę, pralkę;
- Placówka nr 3 wyposażona w: 3 umywalki z szafkami podumywalkowymi, prysznic, wannę, toaletę oraz suszarkę elektryczną.

Kontrolujący zwrócili uwagę dyrektorowi placówek na brak zamków w drzwiach łazienek i toalet, co uniemożliwia wychowankom korzystanie z nich w sposób zapewniający komfort oraz intymność. W łazienkach w trakcie oględzin panował porządek;

- **miejsca do nauki** - wychowankowie odrabiają prace domowe w swoich pokojach przy biurku. Ponadto mają możliwość nauki we wspólnych pomieszczeniach tj.: salonach lub jak w przypadku Placówki nr 1 dodatkowe biurka stoją na korytarzu placówki;
- **miejsca do przygotowywania posiłków, zapewniającego odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności** – każda z trzech Placówek wyposażona jest w aneks kuchenny (odpowiednio przystosowany i wyposażony w sprzęty AGD tj.: kuchenki elektryczne z piekarnikiem, mikrofała, lodówki, czajnik elektryczny) z miejscem do spożywania posiłków (stół z krzesłami bądź narożnikiem). Podczas oględzin w lodówkach znajdowały się produkty spożywcze, z których wychowankowie mogli przygotowywać sobie posiłki m.in.: masło, dżem, ser żółty, wędlina, mleko, konserwy, serki Almette, jogurty, warzywa: papryka, sałata, ogórek, ketchup, majonez itp. Jak wynika z informacji zawartej w **zał. nr 1 cz. IV**, wychowankowie, którzy wykazują się wymaganą dojrzałością i umiejętnościami sami przygotowują sobie posiłki, dotyczy to głównie starszych wychowanków. Młodsze dzieci uczą się przygotowywania posiłków podczas zajęć kulinarnych pod okiem wychowawców;
- **wspólnej przestrzeni mieszkalnej, w której można spożywać posiłki, stanowiącej miejsce spotkań i wypoczynku** – w każdej z Placówek znajduje się miejsce z wspólną przestrzenią dla wychowanków. Są to: w Placówce nr 1 świetlica oraz sala kominkowa, w Placówce nr 2 i nr 3 są to świetlice wyposażone w kanapy, stoliki/ławy, szafki, telewizor. Ponadto aneksy kuchenne wyposażone są w odpowiednie miejsce do spożywania posiłków, które również stanowią wspólną przestrzeń;
- **zapewnienia małoletniej w ciąży warunków pobytu odpowiednich do jej potrzeb oraz stałą opiekę psychologiczną i ginekologiczno-położniczą** – z informacji przekazanych przez dyrektora podczas kontroli wynika, że placówki nie są w stanie zapewnić warunków małoletniej wychowance w ciąży;
- **wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia dziecka i dostępu przez całą dobę do podstawowych produktów**

żywnościowych oraz napojów – Placówki nr 1, 2 i 3 zapewniają wychowankom 5 posiłków dziennie tj.: śniadanie, drugie śniadanie, obiad, podwieczerek oraz kolację. Obiad składający się z dwóch dań zapewnia wychowankom firma cateringowa. Analiza jadłospisów obiadowych za miesiąc sierpień i wrzesień (**zał. nr 35**) wykazała, że posiłki, które zapewnia placówkom catering są odpowiednio zróżnicowane, przystosowane do wymagań rozwojowych oraz pełnowartościowe. Natomiast analiza jadłospisów pozostałych posiłków przygotowywanych w placówce (**zał. nr 36**) wykazała, że produkty podawane na I śniadania są mało zróżnicowane (np.: zupa mleczna, chleb, masło czekoladowe, sok; bułka, polędwica sopocka, masło ogórek, mleko; bułka z ziarnami, masło, parówka na gorąco, ketchup, musztarda, sok; zupa mleczna, masło, chleb, serek kanapkowy, szczypiorek, napój itp.). W opinii kontrolujących należy zapewnić większą ilość produktów, z których wychowankowie przygotowują sobie pierwsze śniadanie, zwłaszcza, że jak wynika z informacji zawartych w załączniku nr 1 cz. IV do kontroli, jedna z wychowanek spożywa produkty bez laktozy.

Dzienna stawka żywieniowa na jednego wychowanka, nie jest stałą kwotą (zał. nr 1 cz. IV). Jej wysokość jest uwarunkowana rodzajem produktów wydawanych w danym dniu według obowiązującego jadłospisu oraz aktualnym zapotrzebowaniem wychowanków. W okresie od 01.01.2019 r. do 30.09.2019 r. wyniosła: w Placówce nr 1-22,88 zł; w Placówce nr 2-21,69 zł; w Placówce nr 3-22,07 zł.

Jak wynika z informacji zawartej w w/w załączniku, wychowankowie w poszczególnych placówkach mogą korzystać z aneksów kuchennych, gdzie znajdują się podstawowe produkty żywnościowe oraz napoje. Podczas oględzin aneks kuchenny w Placówce nr 2 był zamknięty na klucz. Z informacji udzielonych przez wychowawcę wynika, że aneks jest zamykany z obawy o bezpieczeństwo dzieci, natomiast wychowankowie w każdej chwili mogą poprosić o jego otwarcie i skorzystać z niego. W opinii kontrolujących dostęp do aneksu kuchennego powinien być nieograniczony, w związku z czym należy poczynić odpowiednie działania zmierzające do uświadamiania dzieciom zasad korzystania z aneksu, a następnie zapewnić jego dostępność;

▪ **dostępu do opieki zdrowotnej** - wychowankowie placówek mają zapewniony dostęp do usług medycznych i zapisani są do Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „Pacjent” w Ćmielowie. Wszyscy wychowankowie znajdują się pod kontrolą stomatologiczną. Niektórzy wychowankowie leczeni są specjalistycznie ze względu na określone dolegliwości (**zał. nr 37**):

– Placówka nr 1: 1 wychowanek - psychiatra (nadpobudliwość), 1 wychowanek –

psychiatra (autyzm, Zespół Aspergera), 1 wychowanek – psychiatra, neurolog i kardiolog (nadpobudliwość, podejrzenie padaczki), 2 wychowanków – okulista (wada wzroku);

- Placówka nr 2: 1 wychowanka – urolog i alergolog (częste zapalenia dróg moczowych), 1 wychowanka endokrynolog (niedobór wzrostu), 1 wychowanek – psychiatra (uzależnienie od komputera), 1 wychowanek alergolog i 1 wychowanek dermatolog;
- Placówka nr 3: 1 wychowanek – neurolog i alergolog (autyzm), 1 wychowanek – nefrolog, okulista (moczenie nocne, wada wzroku), 2 wychowanków – endokrynolog (niedobór wzrostu, zaburzenia hormonalne), 1 wychowanek alergolog, 1 wychowanek dermatolog.

Ponadto 2 wychowanków (z Placówki nr 2 oraz nr 3) uczęszcza na zajęcia z logopedą.

Spośród dzieci obecnie przebywających w placówkach, leczeniem szpitalnym w okresie kontrolnym zostało objętych dwoje wychowanków z Placówki nr 2. Jeden był hospitalizowany na oddziale urologii ze względu na przepuklinę pachwinową, natomiast druga wychowanka, jak wynika z dokumentacji medycznej (**zał. nr 38**), przebywała na oddziale urazowo-ortopedycznym ze względu na złamanie kręgu L4 odcinka lędźwiowego kręgosłupa.

Wychowankowie placówek nie korzystają z produktów leczniczych oraz wyrobów leczniczych z wyjątkiem wychowanków noszących okulary. W Placówce nr 2 jeden wychowanek zażywa Apetizer oraz Vigantol z Witaminą D3. W Placówce nr 3 jedna wychowanka spożywa produkty bez laktozy.

Wychowankowie z dwóch placówek przyjmują leki psychotropowe. W Placówce nr 1 troje wychowanków ze względu na zaburzenie zachowania (2) i nadpobudliwość (1), są to leki: 2x Risperidon, 1x Strattera. W Placówce nr 3 dwoje wychowanków, ze względu na zaburzenia emocjonalne, ADHD, zaburzenia uwagi, padaczka, są to: Rispolept i Depakine oraz Diprane. Jak wynika z informacji uzyskanych w trakcie kontroli od wychowawców pracujących w poszczególnych placówkach, leki podawane są wychowankom przez wychowawcę pełniącego dyżur. Każda z placówek prowadzi rejestr leków, który jest zakładany dla każdego wychowanka gdy zaistnieje potrzeba (**zał. nr 39**). Rejestry znajdują się w specjalnie przeznaczonym do tego celu segregatorze, dla każdej placówki odrębnie. W przypadku dzieci przebywających w MOW rejestr uzupełniany jest w dniach pobytu w placówce.

W Placówce nr 3 przebywa troje wychowanków z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, oznaczenia 06-E, 01-U, 12-C (zał. nr 1 cz. III).

Dokumentacja medyczna wychowanków znajduje się w gabinecie pielęgniarki i wychowawcy z placówek mają do niej dostęp. Dla każdej z placówek dokumentacja prowadzona jest odrębnie i zawiera m.in.: kartę zdrowotną dziecka (**zał. nr 40**) zawierającą informacje dotyczące leczenia dziecka: nazwę poradni specjalistycznej, datę konsultacji, powód konsultacji specjalistycznej/choroba przewlekła/okresowa, stwierdzony stan w momencie konsultacji, przepisane leki, termin następnej konsultacji podpis wypełniającego, a także dane dziecka: imię i nazwisko, pesel, datę założenia karty, imię i nazwisko wychowawcy; na dokumencie brak podpisu wypełniającego oraz dat założenia kart; informacje o badaniach i wyniki badań; karty informacyjne leczenia szpitalnego; zaświadczenia lekarskie; skierowania na badania; w niektórych przypadkach również książeczki zdrowia dziecka. Ponadto informacje o stanie zdrowia wychowanków odnotowywane są również w karcie pobytu wychowanka w obszarze *informacje o stanie zdrowia, pobytach w szpitalach i podawanych lekach*. W kilku przypadkach karty wypełniane są bardzo ogólnie i nie odnoszą się bezpośrednio do stanu zdrowia wychowanków. Są to wpisy o treści np.: „nie leżał w szpitalu” powielane na kartach pobytu z kilkunastu tygodni. W dokumentacji wychowanków znajdowały się również *Oświadczenie rodziców o wyrażeniu zgody na leczenie dzieci w tym hospitalizację, leczenie psychiatryczne, zabiegi operacyjne w znieczuleniu ogólnym, badania i konsultacje medyczne* itp. W kilku przypadkach na dokumencie brak daty wypełnienia (**zał. nr 41**).

- **dostępu do zajęć wychowawczych, kompensacyjnych, a także terapeutycznych i rewalidacyjnych, o ile takie są wskazane dla dziecka** – troje wychowanków z Placówki nr 1 oraz troje wychowanków z Placówki nr 3 uczestniczy w zajęciach wyrównawczych w szkołach, do których uczęszczają.

Placówka umożliwi wychowankom także uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych tj.: wyjazdy na basen, wycieczki rowerowe, pikniki rodzinne, wyjazdy do pizzerii, wyjazdy na okolicznościowe festyny, treningi boksu, wyjścia na plac zabaw, zwiedzanie lokalnych atrakcji, a także:

- od sierpnia 2019 r. realizowane są zajęcia piłkarskie, które prowadzi zatrudniony na umowę zlecenie trener piłki nożnej posiadający odpowiednie kwalifikacje. Zajęcia odbywają się 3 razy w tygodniu na boisku przy placu zabaw należącym do placówek. Na okres jesienno-zimowy na potrzeby treningów zarezerwowana została hala sportowa w Ćmielowie;

- jedna z wychowanek Placówki nr 1 w poniedziałki i środy jest dowożona na zajęcia taneczne w Studio Tańca i Rozwoju Ruchowego 3 YOUR MIND w Ostrowcu Św.;
- pracownicy placówek prowadzą zajęcia rękodzielnicze, na których wykonywane są m.in. stroiki okolicznościowe, ozdoby, obrazki, gazetki ściennie.

Ponadto wychowankowie corocznie biorą udział w występach artystycznych oraz zawodach sportowych, są również regularnymi uczestnikami Festiwalu Piosenki Patriotycznej, Żołnierskiej i Harcerskiej Placówek Kształcenia Specjalnego „Na ojczystym szlaku” organizowanym w Rudniku nad Sanem, a także w Turnieju Piłki Nożnej Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych organizowanych przez Dom Dziecka w Skopaniu.

Jak wynika z informacji sporządzonej przez dyrektora placówek, w najbliższym czasie planowane jest zatrudnienie na umowę zlecenie trenera, który będzie prowadził zajęcia aerobik/zumba/tanec nowoczesny. Wychowankowie zgłaszają również chęć nauki gry na instrumentach (zał. nr 42).

Placówki nr 1, 2 i 3 organizują również dla wychowanków wyjazdy wakacyjne i feryjne. Wychowankowie placówek w ramach wakacji/ferii uczestniczyli w:

- obozie w Dąbkach ,
- kolonii terapeutycznej w Bolesławcu,
- wyjazdach na krytą pływalnię Neptun w Ożarowie,
- wyjazdach na basen Rawszczyzna w Ostrowcu Św.,
- wyjazdach na paintball,
- wyjazdach do stadniny koni w Śródborzu k. Ożarowa.

Na najbliższe ferie zimowe część wychowanków wyjedzie na urlopowanie, planowany jest również wyjazd dzieci na zimowisko połączony z nauką jazdy na nartach/snowboardzie. W okresie letnim planowany jest wyjazd ok. 20-25 wychowanków na kolonie, kolonie terapeutyczne oraz wyjazdy jednodniowe.

- **odzieży, obuwie, bielizny i innych przedmiotów osobistego użytku, stosownie do wieku i indywidualnych potrzeb, zabawek odpowiednich do wieku rozwojowego, środków higieny osobistej; a także podręczników, pomocy i przyborów szkolnych** - wszyscy wychowankowie posiadają odpowiednią ilość odzieży, bielizny i obuwia, adekwatną do wieku i potrzeb wychowanków, a także do pory roku. Odzież znajdowała się w pokojach wychowanków w ich szafach. Zgodnie z informacją zawartą w **zał. nr 1 cz. IV** poszczególni wychowankowie sami zakupują sobie odzież: z Placówki nr 1 - 2 wychowanków, z Placówki nr 2 - 2 wychowanków, z Placówka nr 3 - 1 wychowanek.

Pozostali wychowankowie wspólnie z wychowawcami dokonują zakupów odzieży.

Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli wynika, że placówki przeznaczyły na zakupy odzieży, obuwia, bielizny i innych przedmiotów osobistego użytku, dla jednego wychowanka w roku 2018: Placówka nr 1 – 1479,28 zł, Placówka nr 2 - 1261,33 zł, Placówka nr 3 - 1160,49 zł. W roku 2019 do czasu kontroli były to kwoty: Placówka nr 1 - 1395,88 zł, Placówka nr 2 - 940,71 zł, Placówka nr 3 - 940,15 zł.

W placówkach prowadzony jest rejestr wydawanej odzieży (**zał. nr 43**), kontrolka przyborów szkolnych (**zał. nr 44**) oraz kontrolka środków czystości (**zał. nr 45**).

Wychowankowie zaopatrywani są na bieżąco w środki higieny osobistej stosownie do wieku i potrzeb, tj.: mydło, pastę do zębów, szampon i odżywki do włosów, antyperspirant, żel pod prysznic, pianki i maszynki do golenia, kremy do rąk i twarzy, podpaski, wkładki i inne, w zależności od indywidualnych potrzeb podopiecznych. Wszyscy wychowankowie zostali również zaopatrzeni w komplety podręczników i przybory szkolne. Placówka dysponuje zabawkami odpowiednimi do wieku rozwojowego wychowanków;

- **kwoty pieniężnej do własnego dysponowania dla dzieci od 5 roku życia, nie niższej niż 1% i nie wyższej niż 8% kwoty o której mowa w art. 80 ust. 1 pkt. 2 ustawy, ustalanej co miesiąc przez dyrektor placówki – od 1.10.2019 r. w placówkach obowiązuje nowy *Regulamin przyznawania kwoty do własnego dysponowania przez dziecko tzw. kieszonkowego*, który został wprowadzony Zarządzeniem 3/09/2019 dyrektora placówek (**zał. nr 46**). Zgodnie z regulaminem, kieszonkowe otrzymują wychowankowie placówek powyżej 5 r.ż. Kwota wyjściowa kieszonkowego dla wszystkich wychowanków wynosi:**
  - 30 zł dla klas 0-3 szkoły podstawowej,
  - 40 zł dla klas 4-8 szkoły podstawowej
  - 50 zł dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Istnieje możliwość podwyższenia minimalnej kwoty wg następujących zasad:

- a) do 10 złotych za brak nieusprawiedliwionych nieobecności na zajęciach szkolnych,
- b) do 10 złotych przyznawane przez wychowawcę prowadzącego za przestrzeganie obowiązującego regulaminu w placówce,
- c) do 10 złotych przyznawane przez dyrektora z własnej inicjatywy, na wniosek wychowawcy prowadzącego lub na wniosek wychowanka (samorządu wychowanków-który na dzień kontroli nie funkcjonował).

Ponadto wychowankom można wypłacić dodatkową kwotę kieszonkowego w formie nagrody (do 40 zł) do 20 zł za: dobre i bardzo dobre wyniki w nauce oraz co najmniej dobrą

ocenę ze sprawowania, za osiągnięcia sportowe oraz za aktywny udział w życiu placówki. Wychowanek, który ma urodziny otrzymuje dodatkową kwotę kieszonkowego w miesiącu urodzin w wysokości 20 zł. Podczas analizy dokumentu zwrócono uwagę na pkt 8 Regulaminu „maksymalna kwota kieszonkowego w miesiącu nie może przekroczyć 80 zł” W opinii kontrolujących powyższy zapis jest niezgodny z pkt 3, 4 regulaminu i może być krzywdzący w stosunku do wychowanków, którzy wykazują się dużą aktywnością na różnych płaszczyznach. Ponadto zasadnym byłoby zawarcie w regulaminie informacji dotyczącej potrąceń z kieszonkowego określonej kwoty w sytuacji umyślnego zniszczenia przez wychowanka mienia należącego do placówki lub obcego.

Jak wynika z informacji uzyskanych w trakcie kontroli, wychowankowie przechowują swoje kieszonkowe w depozycie u wychowawców i wypłacają w razie konieczności. Wychowankom przebywającym w MOW kieszonkowe przyznawane jest w porozumieniu z pracownikami ośrodków i przekazywane przelewem. Analiza wypłat kieszonkowego z miesięcy lipiec, sierpień i wrzesień wykazała, że wychowankowie otrzymywali kwoty 30 zł, 40 zł, 50 zł. Przyznano również nagrody w kwotach 10 zł oraz 30 zł (**zał. nr 47**). Na liście wypłat kieszonkowego w Placówce nr 3 za miesiąc wrzesień brakuje podpisów dzieci, co należy uzupełnić. Ponadto w trakcie rozmowy wychowankowie Placówki nr 2 skarżyli się na wypłaconą im we wrześniu niższą kwotę kieszonkowego w porównaniu z innymi miesiącami bez określonej przyczyny, była to kwota 30 zł (**zał. nr 48**);

- **dostępu do nauki, w tym również w szkołach usytuowanych poza miejscowością, w której znajduje się placówka oraz w systemie nauczania indywidualnego oraz opłaty za pobyt w bursie lub internatach jeżeli dziecko uczy się poza miejscowością w której znajduje się placówka, a także pomocy w nauce, w szczególności przy odrabianiu zadań domowych** – wychowankowie placówek mają zapewniony dostęp do nauki oraz uczęszczają do: samorządowego przedszkola w Ćmielowie (6 wychowanków); szkół podstawowych (15 wychowanków), szkół ponadgimnazjalnych (10 wychowanków), a także do MOW (4 wychowanków), MOS (3 wychowanków), SOSW (4 wychowanków) oraz Zespołu Szkół Specjalnych (1 wychowanek). Szczegółowe informacje nt. szkół, do których uczęszczają wychowankowie poszczególnych placówek zawiera załącznik nr 1 cz. IV.

Spośród wychowanków przebywających w placówkach 11 posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego (w tym: 6 z Placówki nr 1 i 5 z Placówki nr 3). W placówkach nie ma wychowanków posiadających nauczanie indywidualne. Wychowankom w nauce oraz bieżącym odrabianiu prac domowych pomagają wychowawcy,

jak również w miarę możliwości organizowana jest pomoc ze strony starszych wychowanków;

- **opłatę za pobyt w bursie lub internacie oraz pokrycia kosztów przejazdu do i z miejsca uzasadnionego pobytu poza placówką** – placówki zgodnie z informacjami zawartymi w załączniku do kontroli nr 1 cz. IV pokrywają:

a) Placówka nr 1:

- koszty pobytu w bursie szkolnej 4 wychowanków. Koszty pobytu za miesiąc wrzesień 2019 r. wyniosły 1042,00 zł.
- koszty dojazdu do szkoły oraz domu rodzinnego 3 wychowanków.

b) Placówka nr 2:

- koszty pobytu w bursie szkolnej 2 wychowanków. Koszty pobytu za miesiąc wrzesień 2019 r. wyniosły 521, 00 zł.
- koszty dojazdu do szkoły 4 wychowanków.

c) Placówka nr 3:

- koszty dojazdu do szkoły 2 wychowanków.

Placówka pokrywa także koszty przejazdów na dodatkowe zajęcia w zakresie zainteresowań, terapii, wizyt lekarskich, itp.;

- **respektowania praw dziecka** - z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że prawa dziecka zamieszczone są w każdej z placówek oraz regulaminie wychowanków. Wychowankowie informowani są o swoich prawach podczas rozmów z wychowawcami oraz podczas spotkań z policjantami, pedagogami szkolnymi, nauczycielami. Dzieci wiedzą, kto stoi na straży ich praw.

Placówki realizując swoje zadania współpracują z różnymi instytucjami w szczególności: powiatowymi centrami pomocy rodzinie i ośrodkami pomocy społecznej właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu rodziców biologicznych dziecka, Świętokrzyskim Ośrodkiem Adopcyjnym, szkołami, do których uczęszczają dzieci, sądami rodzinnymi, kuratorami sądowymi oraz innymi instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Podsumowując, stwierdzić należy, że zadanie dotyczące zaspokajania potrzeb dzieci i respektowanie ich praw realizowane jest prawidłowo z uchybieniami. Wychowankowie mają zapewnione odpowiednie warunki do prawidłowego rozwoju

psychicznego, fizycznego i kulturalnego. Placówki respektują prawa dziecka.

Uchybienia stwierdzone podczas kontroli mają charakter formalny i dotyczą: braku podpisów i dat w dokumentacji medycznej, zbyt ogólnie sformułowanych wpisów w kartach pobytu wychowanków określających ich stan zdrowia, nieprawidłowego zapisu w regulaminie kieszonkowego. Ponadto należy dokonać naprawy lub wymiany zbitnej szyby w Placówce nr 2, zamontować zamki w drzwiach łazienek i toalet, a także zapewnić wychowankom nieograniczony dostęp do aneksu kuchennego w Placówce nr 2.

4. Przestrzeganie przepisów określających zasady działania placówki.

W trakcie kontroli przeanalizowano dokumentację dotyczącą organizacji pracy w placówkach oraz indywidualną wychowanków przebywających w placówkach, o której mowa w rozporządzeniu MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Ewidencja wychowanków – ewidencja dotycząca wychowanków wszystkich placówek, zawiera informacje określone w § 17 ust. 5 w/w rozporządzenia tj.: imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia dziecka; adres ostatniego zamieszkania; dane rodziców/opiekunów prawnych, a ponadto dodatkowe informacje m.in.: o osobach zobowiązanych do alimentacji; datę śmierci w przypadku zgonu rodziców; datę i numer postanowienia sądu; warunki pobytu; dotychczasowe miejsce pobytu; zakres i forma świadczenia; datę przybycia do placówki; datę i miejsce usamodzielniania; datę odejścia i rodzaj decyzji o skreśleniu; adres miejsca, do którego dziecko odeszło lub zostało przekazane. W opinii osób kontrolujących wskazane jest prowadzenie odrębnych ewidencji dla każdej z placówek, ponieważ funkcjonują one jako autonomie.

Akta osobowe wychowanków - w trakcie kontroli przeanalizowano akta osobowe 15 wychowanków, w tym 9 wychowanków przyjętych do placówek w 2019 r. Akta prowadzone są zgodnie z § 8 ust. 1 pkt 1-5 w/w rozporządzenia i zawierają m.in.: odpis aktu urodzenia dziecka, postanowienie sądu, skierowanie do placówki, protokoły przyjęcia dzieci, dokumentacje medyczną i szkolną (m.in. świadectwa szkolne, opinie psychologiczno-pedagogiczne, orzeczenia o niepełnosprawności lub o potrzebie kształcenia specjalnego, opinie psychologiczne), korespondencję z sądami/ośrodkami pomocy społecznej i in. instytucjami, zgody/brak zgody sądu na urlopowanie, notatki służbowe, opinie o wychowankach. Z analizy dokumentacji w/w zakresie wynika, że po przyjęciu dziecka do placówki pracownik socjalny wypełnia dokument pod nazwą *Protokół stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka*

sporządzony w dniu przyjęcia do placówki (**zał. nr 49**) oraz w przeciągu kilku dni informację opisową o dziecku (**zał. nr 50**), natomiast wychowawca sporządza *Kartę dziecka* (**zał. nr 51**). Nie we wszystkich teczkach znajdowała się karta dziecka. W opinii osób kontrolujących informacje zawarte w powyższych dokumentach powielają się. Protokoły i karty dziecka nie są wypełniane w całości zgodnie ze wzorem (np. brak informacji o asystencie rodziny, nieokreślenie składu zespołu, brak dat i podpisów). Ponadto, protokoły w większości zawierają tylko podpis pracownika socjalnego, nie można zatem uznać powyższego za stały zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. Zespół ds. okresowej oceny sytuacji dziecka powinien funkcjonować zgodnie z przepisami art. 136-138 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zaproponowano dyrektorowi, aby wraz z zespołem wychowawczym zweryfikował zasadność prowadzenia w/w dokumentów oraz opracował procedurę związaną z przyjęciem dzieci do placówki wraz z określeniem wzorów dokumentów, które będą wchodzić w skład akt osobowych poza dokumentami określonymi w § 8 ust. 1 pkt 1-5 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Diagnozy psychofizyczne (zał. nr 52) - zostały opracowane zgodnie z § 14 w/w rozporządzenia dla wszystkich wychowanków. Diagnozy zawierają podstawowe dane tj.: imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce urodzenia, datę przyjęcia do placówki oraz datę opracowania diagnozy. Dokument został podzielony na dwie części. Pierwsza część zawiera informacje dotyczące rozwoju dziecka tj.: mocne i słabe strony; potrzeby dziecka w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym i społecznym; przyczyny kryzysu w rodzinie i jego wpływ na dziecko; relacje dziecka z najbliższym otoczeniem i osobami ważnymi dla dziecka; analizę rozwoju dziecka. Druga część odnosi się do wskazań związanych z dalszymi działaniami podejmowanymi w stosunku do dziecka w zakresie: pracy pedagogicznej, programu terapeutycznego, pracy z rodziną, przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, przygotowaniem dziecka do usamodzielnienia. Diagnozy opracowywane są przez psychologa w okresie ok. 1 miesiąca od dnia przyjęcia dziecka do placówki (dotyczy dzieci przyjmowanych od 2015 r.) Natomiast w przypadku wychowanków umieszczonych w placówce we wcześniejszym okresie, diagnozy zostały uzupełnione zgodnie z zaleceniami wydanymi w wyniku kontroli przeprowadzonej w październiku 2014 r.

Plany pomocy dzieciom (zał. nr 53) - zgodnie z § 15 rozporządzenia MPiPS z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej dla wszystkich wychowanków opracowane zostały plany pomocy dziecku. Plan zawiera: datę opracowania, imię i nazwisko oraz wiek dziecka, imię i nazwisko wychowawcy kierującego procesem

wychowawczym, okres obowiązywania planu, informacje na jakiej podstawie opracowano plan, cel główny, działania długoterminowe i krótkoterminowe. Ponadto w planie, w formie tabelarycznej, zawarto: analizę określonych w rozporządzeniu obszarów wraz z określeniem ich stanu w momencie opracowywania planu, cel do osiągnięcia, sposób osiągnięcia zamierzonych celów, termin realizacji, osoby odpowiedzialne oraz wnioski do dalszej pracy wypracowane na spotkaniu zespołu. Plan zgodnie z opracowanym wzorem powinien zawierać także ocenę efektów pracy z rodziną dziecka prowadzoną przez asystenta rodziny oraz planowany termin modyfikacji.

Po analizie planów kontrolujący stwierdzili, że plany zawierają braki formalne polegające na: powoływaniu się na diagnozy bez wskazywania dat opracowania diagnozy, niewskazywaniu celu głównego, nie określaniu terminu modyfikacji, pozostawianiu niewypełnionych rubryk (np.: termin realizacji, osoba odpowiedzialna, brak wniosków z zespołu). W większości planów określono ich okres obowiązywania bardzo szeroko, najczęściej wskazano okres pobytu w placówce. Ponadto plany podpisane są tylko przez wychowawców, brak w nich podpisów wychowanków (zgodnie z § 15 ust. 2 rozporządzenia – opracowując plan uwzględnia się zdanie dziecka biorąc pod uwagę jego rozwój i stopień dojrzałości) oraz asystentów rodziny (§ 15 ust. 1 rozporządzenia) lub gdy rodzinie nie został przydzielony asystent we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną (art. 100 ust 1 ustawy).

Dokumenty modyfikowane są co sześć miesięcy w formie *Karty modyfikacyjnej Nr ... do planu pomocy dziecku (zał. nr 54)*, która uwzględnia działania wymagające modyfikacji. Uwagę zwrócono na zbyt szeroki termin realizacji działań krótkoterminowych (cały rok lub okres pobytu w placówce). Ponadto w dokumentacji brakuje oceny i podsumowania, które z zaplanowanych działań udało się osiągnąć, tak aby karta modyfikacyjna w pełni odzwierciedlała nad czym należy popracować lub jakie zastosować nowe metody pracy z dzieckiem. Zgodnie z zapisami ustawy (art. 136) to zespół dokonuje oceny dziecka w celu m.in. modyfikacji planu pomocy dziecku oraz analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną. Modyfikacja planów powinna być zatem spójna z ustaleniami zespołu.

Karty pobytu dzieci - prowadzone są dla każdego wychowanka i zawierają wszystkie obszary, o których mowa w § 17 ust. 4 pkt 2 w/w rozporządzenia. Wpisy w kartach uzupełniane są co miesiąc. Z analizy dokumentacji w w/w zakresie wynika, że wpisy w niektórych kartach są zbyt oszczędne, lakoniczne lub przez kolejne miesiące powtarzają się. Ponadto w niektórych obszarach nie zawarto żadnych wpisów, albo użyto jednego słowa do wypełnienia całej karty (zał. nr 55). W opinii osób kontrolujących taki sposób prowadzenia kart nie odzwierciedla sytuacji danego dziecka. Zwrócono uwagę dyrektorowi

placówek, aby w kartach pobytu zawierać bardziej szczegółowe działania i wpisy odnoszące się do danego obszaru i odzwierciedlające aktualną sytuację wychowanków.

Zgodnie z § 17 ust. 4 w/w rozporządzenia w placówkach prowadzona jest również dokumentacja przez psychologa tj.:

Arkusze badań i obserwacji psychologicznych (zał. nr 56) – dokument zawiera: imię i nazwisko wychowanka, okres obserwacji datę sporządzenia wpisu, podpis psychologa. Obserwacja dotyczy funkcjonowania wychowanków w obszarze rozwoju emocjonalnego (np.: lękliwość, agresywność, pewność siebie, uległość, poczucie winy i in.) oraz rozwoju społecznego (np.: uczynność, uwaga, odpowiedzialność, zaangażowanie, samodzielność w pracy i in.). Jeśli któreś z wymienionych zachowań występuje u danego dziecka jest zaznaczane w arkuszu podczas obserwacji w kategorii rzadko, czasami, często. Arkusz zawiera także wnioski z obserwacji dotyczące wymienionych obszarów. Z analizy arkuszy wynika, że pierwsza obserwacja dokonywana jest w okresie pierwszego miesiąca pobytu dziecka w placówce, następne co kwartał. Należy nadmienić, że powyższy wzór arkusza został zaprowadzony przez psychologa zatrudnionego w placówce do lipca b.r. i jest kontynuowany przez obecnie zatrudnionego psychologa.

Karty udziału w zajęciach terapeutycznych grupowych – informacje o zajęciach grupowych dokumentowane były przez poprzedniego psychologa w *Dzienniku zajęć (zał. nr 57)*. Zajęcia dotyczyły m.in.: integracji grupy, różnych form spędzania czasu wolnego, relacji rówieśniczych, rozwijania umiejętności radzenia sobie z emocjami, umiejętności rozwiązywania konfliktów, wzajemnego szacunku, współpracy w grupie, bezpieczeństwa podczas zabaw na świeżym powietrzu. Z informacji uzyskanych w trakcie kontroli od obecnie zatrudnionego psychologa wynika, że nie przeprowadzał jeszcze zajęć grupowych z uwagi na potrzebę poznania wychowanków i rozeznania ich potrzeb. Zajęcia grupowe będą realizowane zgodnie z opracowanym przez psychologa *Programem zajęć grupowych realizowanych w NPOW w Małachowie w roku szkolnym 2019/2020* i dokumentowane wg opracowanego wzoru karty zajęć (zał. nr 58).

Na dzień kontroli praca psychologa realizowana jest zgodnie z *Planem pracy psychologa w NPOW w Małachowie na rok szkolny 2019/2020*, który zawiera zadania do realizacji w następujących obszarach: diagnoza potrzeb środowiska szkolnego, poradnictwo i pomoc psychologiczna, doradztwo edukacyjno-zawodowe, działania profilaktyczne i prozdrowotne, współpraca z kadrą placówki, terapia indywidualna i grupowa, podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz zadania własne. Formy realizacji określonych w planie zadań to najczęściej:

diagnozowanie problemów i potrzeb wychowanków, opieka psychologiczna, podejmowanie działań mediacyjnych i interwencyjnych, realizacja programów profilaktycznych, współpraca z kadrą placówki, prowadzenie obserwacji i dokumentacji, przeprowadzanie zajęć grupowych i indywidualnych itp. W ramach pracy specjalistycznej psycholog wykorzystuje wystandaryzowane narzędzia badawcze rekomendowane przez Polskiego Towarzystwa Psychologicznego oraz współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w celu diagnozowania i wspierania dzieci. Ponadto prowadzi *Dziennik zajęć* dla każdej z placówek, który zawiera datę i godziny pracy oraz opis wykonywanych czynności (**zał. nr 59**). Z analizy wpisów w dzienniku wynika, że najczęstszą formą pracy psychologa są rozmowy indywidualne z wychowankami.

Zadanie dotyczące przestrzegania przepisów określających zasady działania placówek realizowane jest prawidłowo z uchybieniami. Uchybienia dotyczą: prowadzenie *Protokołów stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka sporządzonego w dniu przyjęcia do placówki* niezgodnie z przepisami art. 136-138 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; braków formalnych w *Planach pomocy dziecku* polegających na: powoływaniu się na diagnozy bez wskazywania dat opracowania diagnozy, niewskazywaniu celu głównego, nie określaniu terminu modyfikacji, pozostawianiu niewypełnionych rubryk; braku w *Planach pomocy dziecku* podpisów wychowanków, których plany dotyczą, asystenta rodziny a w przypadku jego braku przedstawiciela podmiotu organizującego pracę z rodziną; dokonywania modyfikacji planów bez uwzględnienia oceny zespołu i podsumowania dotychczasowych metod pracy; zbyt oszczędnych, krótkich i powtarzających się wpisów w *Kartach pobytu*.

Ustaień dokonano w oparciu o:

- rozmowę z dyrektorem placówek, wychowawcami, psychologiem, pracownikiem socjalnym, pielęgniarką oraz z wychowankami,
- analizę dokumentacji dotyczącej funkcjonowania placówek oraz indywidualnej wychowanków,
- informacji pisemnych sporządzonych na okoliczność kontroli, które stanowią załącznik nr 1 do niniejszego wystąpienia,
- oględzin i wizji lokalnej pomieszczeń placówek.

W wyniku kontroli wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Zaktualizować podstawy prawne w Statutach i Regulaminach Organizacyjnych Placówek oraz ujednolicić zapisy w zakresie określenia typu jednostki organizacyjnej dla placówek opiekuńczo-wychowawczych.
2. W przypadku osób pracujących z dziećmi uzupełnić oświadczenia, potwierdzające spełnianie wymagań, o których mowa w art. 98 ust. 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
3. Zmodyfikować wspólnie z wychowankami placówek *Katalog nagród i kar* oraz *Regulamin zwolnień krótko i długoterminowych* zgodnie z sugestiami zawartymi w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym.
4. Organizować spotkania dyrektora i wychowawców ze wszystkimi wychowankami, w celu omówienia bieżących problemów/spraw i potrzeb dzieci. Protokołować na piśmie przebieg spotkania, wnioski/uwagi i sprawy zgłaszane przez wychowanków oraz załączać listę obecności.
5. Realizować obowiązek, o którym mowa w art. 100 ust. 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
6. Okresowej oceny sytuacji dziecka dokonywać zgodnie z przepisami określonymi w art. 136-138 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
7. Dokonać zmian w zapisach *Regulaminu kieszonkowego* zgodnie z uwagami zawartymi w wystąpieniu pokontrolnym.
8. Bezzwłocznie dokonać naprawy szyby oraz montażu zamków w drzwiach toalet oraz łazienek w placówkach.
9. Zapewnić nieograniczony dostęp wychowankom Placówki nr 2 do aneksu kuchennego.
10. *Plany pomocy dziecku* opracowywać zgodnie z § 15 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz art. 100 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
11. Rzetelnie wypełniać wszelką prowadzoną w placówkach dokumentację, szczególnie w zakresie *Planów pomocy dziecku*, *Kart modyfikacyjnych do planów* oraz *Kart pobytu dziecka* zgodnie z uwagami zawartymi w wystąpieniu pokontrolnym.

Wystąpienie pokontrolne sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden przekazuje się kierownikowi kontrolowanej jednostki, a drugi włącza się do akt kontroli.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2019 r., poz. 1111) kontrolowana jednostka może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia. Wojewoda, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zastrzeżeń przedstawi stanowisko w sprawie ich uwzględnienia. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń. W przypadku uwzględnienia zastrzeżeń przez wojewodę, kontrolowana jednostka jest obowiązana, w terminie 30 dni od dnia otrzymania stanowiska wojewody, do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, mając na uwadze zmiany wynikające z uwzględnionych zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 198 ustawy - kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 10 000 zł.

.....
Anne Krupa-Bartoszel
.....
Alicja Sobch
.....
Katarzyna Aronowicz
.....

(podpisy inspektorów)

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Mariusz Hošek
ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ I ZDROWIA
(zarządzający kontrolę)

Wykaz załączników:

1. Pisemne informację przygotowane przez dyrektora Placówek nr 1,2 i 3 w Małachowie.
2. Pisemne wyjaśnienie dyrektora placówek dot. przekroczenia limitu miejsc w NPOW nr 3.
3. Plan pracy dydaktyczno-wychowawczej NPOW nr 1.
4. Ewidencja czasu pracy psychologa za sierpień i wrzesień 2019 r.
5. Grafiki pracy wychowawców w placówkach.
6. Zeszyt opiekuna nocnego Placówki nr 1.
7. Nagrody i kary mieszkańca NPOW nr 3.
8. Prawa i obowiązki mieszkańca NPOW nr 3.
9. Regulamin wychowanka NPOW nr 1.
10. Regulamin zwolnień długo i krótkoterminowych mieszkańca NPOW nr 3.
11. Rejestr zwolnień pełnoletnich i niepełnoletnich wychowanków.
12. Tygodniowe założenia wychowawcze w placówkach.
13. Kontakty ze szkołą.
14. Notatka służbowa z dn. 25.02.2019 r.
15. Notatka służbowa z dn. 28.01.2019 r.
16. Pismo do Sądu Rejonowego w Ostrowcu Św. w sprawie ucieczki wychowanków.
17. Pismo do Komendy Powiatowej Policji w Ostrowcu Św. w sprawie ucieczki wychowanków.
18. Pismo z Policji dot. poszukiwań wychowanków przebywających na ucieczce.
19. Oświadczenie o wskazaniu opiekuna usamodzielnienia.
20. Indywidualny Program Usamodzielniania.
21. Kontrakt z pełnoletnim wychowankiem NPOW nr 3.
22. Pisemne wyjaśnienie dyrektora placówek dot. nierealizowania obowiązku wynikającego z art. 100 ust 4a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
23. Regulamin odwiedzin wychowanków.
24. Kontakty z rodziną.
25. Zeszyt urlopowań.
26. Oświadczenie rodzica/opiekuna dot. urlopowania dziecka
27. Informacja do OPS o urlopowaniu dzieci do domu rodzinnego.
28. Lista obecności uczestników zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w dn. 25.06.2019 r.
29. Protokół z posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka z dn. 25.06.2019 r.
30. Wniosek dot. zasadności dalszego pobytu w placówce.
31. Pisemne wyjaśnienie dyrektora placówek dot. nieprzesyłania do sądu wniosków o zasadności dalszego pobytu dzieci w placówce.
32. Protokół oględzin NPOW nr 1.
33. Protokół oględzin NPOW nr 2.
34. Protokół oględzin NPOW nr 3.
35. Jadłospisy obiadów za miesiąc sierpień i wrzesień 2019 r.
36. Jadłospisy posiłków przygotowywanych w placówkach.
37. Lista dzieci leczonych w poradniach specjalistycznych.
38. Okresy pobytu dzieci w szpitalach.
39. Rejestr wydawanych leków stałych/doraźnych.
40. Karta zdrowia dziecka.
41. Oświadczenie rodzica/opiekuna dot. wyrażenia zgody na leczenie.
42. Pisemna informacja przygotowana przez dyrektora nt. zajęć dodatkowych w placówkach.
43. Rejestr wydawanej odzieży.
44. Kontrolka przyborów szkolnych.
45. Kontrolka środków czystości.
46. Zarządzenie dyrektora 3/09/2019 ws. kieszonkowego.
47. Lista wypłat kieszonkowego za miesiąc lipiec i sierpień 2019 r.
48. Lista wypłat kieszonkowego za miesiąc wrzesień 2019 r.

49. Protokół stałego zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka sporządzony w dniu przyjęcia do placówki.
50. Informacja o wychowanku sporządzona przez pracownika socjalnego.
51. Karta dziecka.
52. Diagnoza psychofizyczna wychowanka.
53. Plan pomocy dziecku.
54. Karta modyfikacyjna do planu pomocy dziecku.
55. Karty pobytu dziecka w placówce.
56. Arkusz obserwacji psychologicznej.
57. Wpisy w Dzienniku zajęć w zakresie zajęć grupowych.
58. Program zajęć grupowych realizowanych przez psychologa na rok 2019/2020.
59. Dziennik zajęć psychologa każdej z placówek.